

Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

HISTORISCH OVERZICHT EN STAATSINRICHTING VANAF 1848

Nederland (1848-1914)

---

1 C

2 **maximumscore 1**

Voorbeeld van een juist antwoord is:

De vrijheid van onderwijs biedt bescherming omdat (in het artikel bepaald wordt dat) de overheid niemand mag verbieden om een school op te richten.

3 **maximumscore 2**

- Sociale Kwestie 1
- socialisme / sociaaldemocratie 1

4 C

5 **maximumscore 2**

Bij 1 hoort (Rudolf) Thorbecke.
Bij 2 hoort (Pieter Jelles) Troelstra.
Bij 3 hoort (Herman) Schaepman.

- indien drie antwoorden juist 2
- indien twee antwoorden juist 1
- indien minder dan twee antwoorden juist 0

De Eerste Wereldoorlog (1914-1918)

---

6 A

7 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De tegenstelling die in de bron te zien is: de meeste mensen zetten zich wél in voor de oorlog, terwijl één persoon zich niet inzet voor de oorlog / de meeste mensen op de poster zijn hard aan het werk, maar één persoon doet niks / kijkt alleen maar toe / heeft zijn handen in zijn zakken. 1
- Het doel dat de Britse regering wilde bereiken is dat iedereen zich gaat inzetten voor de oorlog (of een voorbeeld van die inzet). 1

Opmerking

Alleen als bij het antwoord op de eerste deelvraag beide kanten van de tegenstelling genoemd zijn, wordt 1 scorepunt toegekend.

8 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat de bron zorgt voor twijfel aan de betrouwbaarheid, omdat de poster propaganda is (en Duitsland er belang bij heeft om het Duitse militarisme kleiner voor te stellen dan het was/dan dat van andere landen).

Opmerking

Voor het antwoord dat de bron pas in 1917 / niet vóór de Eerste Wereldoorlog is gemaakt, mag geen scorepunt worden toegekend.

9 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- politieke groep: confessionelen / protestanten / katholieken 1
- doel socialisten: algemeen (mannen)kiesrecht 1

10 maximumscore 1

De tekening is gemaakt na 1917, omdat vrouwen pas in 1917 passief kiesrecht kregen / vóór 1917 nog niet in de Tweede Kamer konden komen / nog niet werden gekozen.

Door de tijd heen

---

11 B

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Het Interbellum (1918-1939)

- 12 maximumscore 1**
 Uit het antwoord moet blijken dat Duitstalige inwoners het verzoek kregen het gebied te verlaten, omdat (door het Verdrag van Versailles) Duitsland het gebied aan Frankrijk moest afstaan / omdat Elzas-Lotharingen (weer) Frans gebied was geworden.
- 13 A**
- 14 maximumscore 1**
 Uit het antwoord moet blijken dat door middel van propaganda het denken van mensen kan worden beïnvloed / dat een regering invloed wil uitoefenen op de informatie die mensen krijgen (wat past bij het streven van een totalitaire staat naar een complete beheersing van de samenleving).
- 15 maximumscore 2**
 zin 1: crisisjaren
 zin 2: aanpassingspolitiek
 zin 3: Colijn
- indien drie antwoorden juist 2
 indien twee antwoorden juist 1
 indien minder dan twee antwoorden juist 0
- 16 maximumscore 2**
- Een ander kenmerk van het stalinisme is persoonsverheerlijking / dictatuur. 1
  - Dat is te herkennen aan (een van de volgende): 1
    - Stalin die als kapitein is afgebeeld.
    - Stalin die groot / als enige is afgebeeld.
    - Stalin die vastberaden is afgebeeld.
    - Stalin die als sterke leider de koers bepaalt.
- Opmerking*
Het tweede scorepunt wordt alleen toegekend als het eerste onderdeel van de vraag juist beantwoord is.
- 17 maximumscore 2**
 2, 3 en 6
- indien drie antwoorden juist 2
 indien twee antwoorden juist 1
 indien minder dan twee antwoorden juist 0

Vraag	Antwoord	Scores
18	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> Het beeld dat Hitler probeert over te brengen: Hitler wilde (volgens de tekening) vredelievend / vreedzaam / ongevaarlijk overkomen. Hitler slaagt er niet in om andere landen te overtuigen. Dat blijkt uit dat zijn spiegelbeeld er boos/oorlogszuchtig uitziet / dat hij een uniform draagt (in plaats van burgerkleding) / dat hij een roofvogel op zijn arm heeft (in plaats van een duif) / dat hij een sabel in zijn hand heeft (in plaats van bloemen) / dat hij er in de spiegel anders uitziet dan in werkelijkheid. 	1 1
19	<p>maximumscore 1</p> <p>Gestapo</p> <p><i>Opmerking</i> Voor het antwoord 'SD' of 'Sicherheitsdienst' wordt het scorepunt ook toegekend.</p>	
20	<p>maximumscore 1</p> <p>(de) Anschluss</p>	
21	<p>maximumscore 1</p> <p>Uit het antwoord moet blijken dat na de Conferentie van München gedacht werd dat er geen oorlog meer zou komen / dat de oorlogsdreiging was verdwenen/afgenomen.</p>	
22	<p>maximumscore 2</p> <p>Bij kenmerk a hoort foto 2. Bij kenmerk b hoort foto 1. Bij kenmerk c hoort foto 4. Bij kenmerk d hoort foto 3.</p> <p>indien vier antwoorden juist indien drie of twee antwoorden juist indien minder dan twee antwoorden juist</p>	2 1 0

De Tweede Wereldoorlog (1939-1945)

- 23 **maximumscore 1**
- Uit het antwoord moet blijken dat door (het discriminatieverbod in) artikel 1 van de Grondwet het tegenwoordig ondenkbaar is dat mensen op basis van hun afkomst/geloof ontslagen worden.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

24 maximumscore 2

zin 1: de aanval op Pearl Harbor
 zin 2: de Geallieerden
 zin 3: Japan
 zin 4: steun te krijgen voor de oorlog

indien vier antwoorden juist 2
 indien drie of twee antwoorden juist 1
 indien minder dan twee antwoorden juist 0

25 B

26 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- reden: Het Nederlandse bestuur zag de vlag als protest tegen het koloniale bewind / was bang dat door de vlag Indonesische nationalistische gevoelens werden aangewakkerd. 1
- gebeurtenis: de bezetting van Nederlands-Indië door Japan 1

27 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat het gaat om de gedwongen tewerkstelling (in Duitsland) / de Arbeitseinsatz.

28 D

29 maximumscore 2

Aanpassing past bij herinnering 3.
 Collaboratie past bij herinnering 1.
 Verzet past bij herinnering 4.

indien drie antwoorden juist 2
 indien twee antwoorden juist 1
 indien minder dan twee antwoorden juist 0

30 maximumscore 1

D-Day / operatie Overlord

31 maximumscore 2

Eerst 1, dan 3, daarna 4, vervolgens 2 en ten slotte 5.

Opmerking

Als door het weglaten van één foutief geplaatst nummer een verder foutloze reeks ontstaat, wordt 1 scorepunt toegekend.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Europa en de wereld (1945-1989)

32 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat Nederland de toevoer van grondstoffen wilde veiligstellen / Nederlandse bedrijven wilde beschermen / de Wederopbouw wilde financieren.

33 D

34 D

35 maximumscore 2

- economisch doel: (economisch) herstel / wederopbouw / het opnieuw laten groeien van de economie

Het economische doel is te herkennen aan de jonge blaadjes aan de boom / aan de dode boom die weer tot leven komt. 1

- politiek doel: vrede / samenwerking in Europa
Het politieke doel is te herkennen aan de duiven / aan het samen bouwen aan een nest / aan het nest dat bestaat uit verschillende vlaggen. 1

of

- politiek doel: het vergroten van Amerikaanse invloed in Europa
Het politieke doel is te herkennen aan de Amerikaanse vlag op de (Europese) boom. 1

Opmerking

Alleen als na een juist doel een juiste, passende verwijzing naar een onderdeel van de bron volgt, wordt 1 scorepunt toegekend.

36 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- reden: De leiders van de confessionele zuilen waren bang dat de leden van hun zuil naar uitzendingen van andere zuilen zouden kijken / dat door de televisie mensen zouden zien dat andere zuilen ook interessante dingen te bieden hadden (en daardoor niet meer tevreden zouden zijn met hun eigen zuil / niet meer naar de leiders van hun zuil zouden luisteren). 1

- verklaring: Door zelf televisie-uitzendingen te laten maken, konden de leiders van de confessionele zuilen ervoor zorgen dat er programma's gemaakt werden die pasten bij hun eigen zuil / konden de leiders van de confessionele zuilen de mening van de leden van hun zuil beïnvloeden / de identiteit van de zuil versterken. 1

Vraag	Antwoord	Scores
37	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • gebeurtenis: (het neerslaan van) de Hongaarse Opstand • politieke verklaring: Het Westen was bang voor een conflict met de Sovjet-Unie. / Hongarije hoorde bij de invloedssfeer van de Sovjet-Unie. 	1 1
38	B	
39	maximumscore 2	
	Voorbeeld van een juist antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> • De oproep op de poster is mogelijk gemaakt dankzij de Eerste Feministische Golf, omdat die beweging streed voor (passief) kiesrecht voor vrouwen (en dat is hier al bereikt). • De poster past bij de doelen van de Tweede Feministische Golf, omdat die beweging streed voor een meer gelijke vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in de politiek / voor meer actieve vrouwen in de politiek (die gebruikmaken van hun actieve of passieve kiesrecht). 	1 1
40	maximumscore 2	
	3, 4 en 5	
	indien drie antwoorden juist	2
	indien twee antwoorden juist	1
	indien minder dan twee antwoorden juist	0

De nieuwe wereldorde (vanaf 1990)

---

41 **B**

42 **maximumscore 1**
(koningin) Beatrix

43 **maximumscore 1**
Uit het antwoord moet blijken dat het gaat om de terroristische aanval op de Twin Towers / New York/ 9-11.

Door de tijd heen

---

44 maximumscore 2

Eerst 2, dan 4, daarna 3, vervolgens 5 en ten slotte 1.

Opmerking

Als door het weglaten van één foutief geplaatst nummer een verder foutloze reeks ontstaat, wordt 1 scorepunt toegekend.

45 maximumscore 2

Poster 1 hoort bij periode a (= 1919-1939).

Poster 2 hoort bij periode d (= 1992-2020).

Poster 3 hoort bij periode c (= 1946-1991).

Poster 4 hoort bij periode c (= 1946-1991).

indien vier antwoorden juist

2

indien drie of twee antwoorden juist

1

indien minder dan twee antwoorden juist

0

Bronvermeldingen

Alle internetbronnen zijn voor het laatst geraadpleegd op 5 juli 2023.

- bron 1 https://www.denederlandsegrondwet.nl/id/vi7aawbne4zr/tiende_hoofdstuk_van_het_onderwijs_en
- bron 2 https://www.dbnl.org/tekst/dome001chri01_01/dome001chri01_01_0014.php p.284-285
- bron 3 <https://prod-cdn.atria.nl/wp-content/uploads/2022/05/24114221/atria-rapport-vrijomtekieszen-A4-definitief.pdf> p.11
- bron 4 Tom Gleichman, september 1914. Paul Moeyes, Buiten schot. Nederland tijdens de Eerste Wereldoorlog 1914-1918, Amsterdam 2001, p.97-98.
- bron 5 <https://www.iwm.org.uk/collections/item/object/1202>
- bron 6 <https://www.iwm.org.uk/collections/item/object/20638>. Crown copyright. Imperial War Museums.
- bron 7 <https://www.caputovis.nl/museum/object/de-eerste-vrouw-in-de-tweede-kamer/>
- bron 8 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2023
- bron 9 <https://www.welt.de/geschichte/article115291940/Schon-einmal-ruinierten-Politskandale-Frankreich.html#cs-lazy-picture-placeholder-01c4eedaca.png>
- bron 10 <https://historiek.net/jordaanoproer-van-1934-en-later-onlusten/23229/>
- bron 11 <https://www.posterplakat.com/the-collection/posters/pp-397>
- bron 12 Bernard Partridge (1934) uit: Tony Husband, Cartoons of World War II, Arcturus Publishing, Londen 2013, p.30.
- bron 13 <https://www.dhm.de/lemo/zeitzeugen/wolfgang-findeisen-jugend-im-dritten-reich>
- bron 14 foto 1: <https://www.dhm.de/lemo/kapitel/ns-regime/aussenpolitik/besetzung-des-sudetengebietes-1938.html>, bpk / Deutsches Historisches Museum / Sebastian Ahlers
foto 2: <https://www.spiegel.de/kultur/jeder-deutsche-haette-damals-wissen-koennen-wie-hitler-tickt-a-00000000-0002-0001-0000-000162996734#bild-c618ca0f-4110-4cf4-b58b-d1941afdd414>
foto 3: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bundesarchiv_Bild_183-R88978,_KZ_Oranienburg,_SA-M%C3%A4nner_vor_SPD-H%C3%A4ftlingen.jpg
foto 4: <https://www.welt.de/geschichte/article114857081/Der-erste-NS-Boykott-von-Juden-war-ein-Fiasko.html>
foto 5: https://wikikids.nl/Bestand:Bundesarchiv_Bild_102-14683,_Berlin-Grunewald,_Stadion,_Treffen_der_HJ.jpg
- bron 15 http://www.nww2m.com/wp-content/uploads/2013/11/Avenge_december_7.jpg
- bron 16 herinnering 1: Ad van Liempt, Verzetshelden en moffenvrienden, Amsterdam 2011, p.25
herinnering 2: Koos Postema, Vaderlandse geschiedenis in schetsen en portretten, Amsterdam 2020, p.182
herinnering 3: Koos Postema, Vaderlandse geschiedenis in schetsen en portretten, Amsterdam 2020, p.203
herinnering 4: Ad van Liempt, Verzetshelden en moffenvrienden, Amsterdam 2011, p.15
- bron 17 (Majoor Wener Pluskat 352ste artillerieregiment, 352ste divisie) uit: Will Fowler, De langste dag, Amber Books, Ltd., Londen z.j. p.130.
- bron 18 <https://library.marshallfoundation.org/Portal/Default/en-US/RecordView/Index/887>
Courtesy of George C. Marshall Foundation, Lexington, Virginia
- bron 19 <https://anderetijden.nl/aflivering/379/Hongaarse-vluchtelingen>
- bron 20 <https://search.iisg.amsterdam/Record/832223>

- bron 21 http://web.archive.org/web/20130215222632/infousa.state.gov/government/overview/reagan06_12_87.html
- bron 22 https://www.parlement.com/id/vh8lnhrogvuu/troonrede_2001_volledige_tekst
- bron 23 <https://eu.freep.com/story/news/nation/2021/09/11/9-11-firsthand-account-day-changed-new-york-city-nation/8298632002/>
- bron 24
fragment 1: <https://dnpprepo.ub.rug.nl/434/> (2002)
fragment 2: <https://dnpprepo.ub.rug.nl/170/> (1918)
fragment 3: <https://dnpprepo.ub.rug.nl/292/> (1952)
fragment 4: <https://dnpprepo.ub.rug.nl/307/> (1946)
fragment 5: <https://dnpprepo.ub.rug.nl/236/> (1959)
- bron 25
poster 1: <https://www.dhm.de/lemo/bestand/objekt/schluss-jetzt-waehlt-hitler-1932.html>
bpk / Deutsches Historisches Museum / Arne Psille
poster 2: <https://designbote.com/jung-von-matt-und-die-marke-merkel/>
poster 3: Sammlung DDR Museum, Berlin
poster 4: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:KAS-Deutsche_Einheit-Bild-11015-7.jpg